

Magdalena Zug
 Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Polska

REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W SIŁACH ZBROJNYCH RP

Obronność kraju, której zapewnienie jest jednym z głównych zadań jednostek wojskowych, jest coraz częściej i w coraz większym stopniu źródłem wielu problemów dla środowiska naturalnego. Dotyczy to nie tylko działań wojennych, choć w tym przypadku zagrożenia dla środowiska są ogromne, ale również tych prowadzonych w warunkach pokojowych. Zmienność sytuacji międzynarodowej, postęp techniczny i technologiczny, a także różnorodność zadań stawianych przed dowódcami w związku z uczestnictwem w wielu różnych operacjach w kraju oraz poza jego granicami, rodzi konieczność ciągłego doskonalenia umiejętności żołnierzy, a także szkolenia ich w obsłudze i eksploatacji sprzętu.

Siły Zbrojne RP realizując politykę państwa, wypełniają przepisy prawne ustanowione dla ogółu społeczeństwa. Wymaga to nieustannego kompromisu pomiędzy wymogami ochrony środowiska a szkoleniem i działalnością wojska tak by nie ucierpiały na tym zdolności obronne Polski. Celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie właściwego użytkowania środowiska, gwarantującego zrównoważony rozwój. Realizacja tego zadania jest możliwa jedynie poprzez uporządkowanie i konsekwentne działanie, przypisanie odpowiedzialności i ciągłą kontrolę realizacji. Obowiązki i odpowiedzialność w tym zakresie regulują akty prawne ogólnopaństwowe i przepisy wewnątrz resortowe [Kowalski 2005, s. 142]

Głównymi aktami prawnymi zawierającymi przepisy dotyczące działalności wszystkich instytucji, a zatem również i wojska, w obszarze ochrony środowiska są:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹. Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju;
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach². Ustawa określa środki służące ochronie środowiska, życia i zdrowia ludzi zapobiegające i zmniejszające negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi wynikający z wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi oraz ograniczające ogólne skutki użytkowania zasobów i poprawiające efektywność takiego użytkowania [art. 1, Dz.U. 2013 poz. 21];
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody³. Dokument ten wskazuje m.in. organy administracji publicznej a także inne jednostki organizacyjne jako zobligowane do dbałości o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym. Określa również formy, cele i zasady ochrony przyrody ożywionej i nieożywionej, a także krajobrazu;
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁴. Ustawa określa zasady gospodarowania oraz powiększania zasobów leśnych w powiązaniu z innymi elementami środowiska naturalnego a także całej gospodarki narodowej;
- ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne⁵. Jest to istotny dokument dla Sił Zbrojnych RP, gdyż zdefiniowano w nim pojęcie terenu zamkniętego – czyli terenu, dostępnego wyłącznie dla osób uprawnionych, ze względów bezpieczeństwa bądź obronności państwa. Teren taki wyznaczony jest w sposób określony w ustawie, a jego granice posiadają określoną klauzulę tajności.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie określenia organów odpowiadających za nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie

¹ Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627 z późn. zm.

² Dz.U. 2013 poz. 21 z późn. zm.

³ Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 880 z późn. zm.

⁴ Dz.U. 1991 nr 101 poz. 444 z późn. zm.

⁵ Dz.U. 1989 nr 30 poz. 163 z późn. zm.

środowiska w jednostkach wojskowych i innych jednostkach organizacyjnych podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych⁶ wszyscy żołnierze mają obowiązek chronić środowisko. Wynika to przede wszystkim z obowiązku, jaki stawia przed dowódcami wszystkich szczebli polskie prawo [Borucka, Mikosz 2008, s. 3]. Ale nie tylko. Działalność Sił Zbrojnych RP w zakresie ochrony środowiska reguluje również wiele przepisów resortowych, aktów prawnych oraz dokumentów normatywnych. Do najważniejszych, obok wyżej wymienionego rozporządzenia, należą:

- Polityka resortu Obrony Narodowej w zakresie ochrony środowiska – dokument określający zasady postępowania w zakresie ochrony środowiska, gospodarowania odpadami, a także wyznaczający harmonogram realizacji związanych z tym działań;
- Decyzja nr 30 Ministra Obrony Narodowej z dnia 22 lutego 2001 r. w sprawie zasad wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska w resorcie Obrony Narodowej⁷ - Decyzja określa przede wszystkim właściwość dowódców, szefów i kierowników jednostek i komórek organizacyjnych resortu Obrony Narodowej w dziedzinie realizacji zadań wynikających z ochrony środowiska;
- Rozkaz Dowódcy Wojsk Lądowych nr 22 z dnia 17.02.2003r. w sprawie organizacji ochrony środowiska w Wojskach Lądowych;
- Wytyczne Szefa Logistyki Wojsk Lądowych z dnia 14.03.2003r. w sprawie przygotowania informacji o stanie środowiska na terenach będących w dyspozycji Wojsk Lądowych;
- Umowa NATO SOFA - sporządzona 19 czerwca 1951 r. w Londynie między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego regulująca status oraz wszystkie inne aspekty związane z przebywaniem członków sił zbrojnych państwa-członka NATO na terenie innego państwa-członka NATO w tym również szkód wyrządzonych w środowisku naturalnym;
- Porozumienia standaryzacyjne NATO STANAG 7141, STANAG 2982, STANAG 7102.

Literatura

1. Borucka A., Mikosz B., *Organizacja gospodarki odpadami w Siłach Zbrojnych na tle zmian militarnych i nowych wyzwań stawianych polskiej armii*, „Archiwum Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska”, nr 8/2008.
2. Decyzja nr 30 Ministra Obrony Narodowej z dnia 22 lutego 2001 r. w sprawie zasad wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska w resorcie Obrony Narodowej (Dziennik Urzędowy MON z 2001 r. Nr 3, poz. 33).
3. Kowalski K. red., *Eksploatacja Wojskowych Pojazdów Mechanicznych*, Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych, Wrocław 2005.
4. *Polityka resortu Obrony Narodowej w zakresie ochrony środowiska*, Ministerstwo Obrony Narodowej, Warszawa 14.02.2002r.
5. Rozkaz Dowódcy Wojsk Lądowych nr 22 z dnia 17.02.2003r. w sprawie organizacji ochrony środowiska w Wojskach Lądowych.
6. Rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie określenia organów odpowiadających za nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie środowiska w jednostkach wojskowych i innych jednostkach organizacyjnych podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych (Dz.U. 2004 nr 94 poz. 917).
7. Umowa między Państwami - Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich sił zbrojnych, podpisana 19.03.1951r. w Londynie (Dz. U. 98 Nr 97, poz. 605 i 606).
8. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2013 poz. 21 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 880 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. 1989 nr 30 poz. 163 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627

⁶ Dz.U. 2004 nr 94 poz. 917

⁷ Dziennik Urzędowy MON z 2001 r. Nr 3, poz. 33

z późn. zm.).

12. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 1991 nr 101 poz. 444 z późn. zm.).

13. Wytyczne Szefa Logistyki Wojsk Lądowych z dnia 14.03.2003r. w sprawie przygotowania informacji o stanie środowiska na terenach będących w dyspozycji Wojsk Lądowych.

Ганчар Андрей, Барковская Оксана

УО «Гродненский государственный аграрный университет»,
г. Гродно, Республика Беларусь

АНАЛИЗ СТРУКТУРЫ СЕБЕСТОИМОСТИ ЗЕРНА И ПУТИ ЕЕ СНИЖЕНИЯ НА ПРИМЕРЕ ОАО «РОЖДЕСТВЕНСКОЕ-АГРО»

Себестоимость – один из важнейших показателей экономической эффективности, фиксирующий, во что обходится предприятию производства того или иного вида продукции, позволяющий объективно судить о том, насколько это выгодно в конкретных экономических условиях хозяйствования. В ней находят отражение условия производства и результаты деятельности предприятия: техническая вооруженность, организация и производительность труда, прогрессивность применяемой технологии, уровень использования основных и оборотных фондов, соблюдение режимов экономики, качество руководства.

Для анализа структуры себестоимости воспользуемся данными годовых отчетов. Анализ структуры себестоимости производства зерна в ОАО «Рождественское-агро» за 2011-2015 гг. приведен в таблице 1.

Таблица 1

**Структура себестоимости производства зерна
в ОАО «Рождественское-агро» за 2011-2015 гг.**

Статьи затрат	2011		2012		2013		2014		2015	
	млн	%	млн	%	млн	%	млн	%	млн	%
Затраты на производство, в том числе:	1847	100	7967	100	3495	100	8859	100	9931	100
Оплата труда с начислен.	184	9,96	528	6,6	624	17,9	1151	13,0	2674	26,9
Семена	152	8,23	809	10,2	379	10,8	591	6,7	789	7,9
Удобрения и средства защ. растений	549	29,72	3669	46,1	885	25,3	2361	26,7	1721	17,3
Затраты на содерж. осн. ср-в	270	14,62	1843	23,1	273	7,8	1375	15,5	1610	16,2
Работы и услуги	74	4,01	210	2,6	507	14,5	1248	14,1	661	6,7
Стоимость ГСМ	260	14,08	311	3,9	292	8,4	1346	15,2	1280	12,9
Стоимость энергоресурсов	148	8,01	148	1,9	327	9,4	428	4,8	158	1,6
Прочие затраты	-	-	-	-	-	-	110	1,2	1038	10,5
Затраты по организации производства и управлению	210	11,4	449	5,6	208	6,0	249	2,8	-	-

Источник: рассчитано на основе годовых отчетов ОАО «Рождественское-агро» за 2011-2015 гг.

Из данной таблицы мы видим, что за период 2011-2015 гг. произошло увеличение себестоимости производства зерна в 5,4 раза, наибольший удельный вес среди всех затрат на